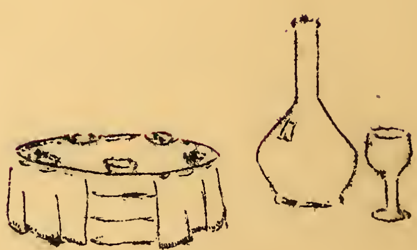
היום לחודש מועד צאת בני ישראל ממצרים

ועד החרות... היו לעם

בחודש האביב בארבעה עשר

כפר גלעדי-תל חי
פסח תש"ב

4

כי תבואו אל הארץ... וקצרתם את קצירה
והבאתם את עמר ראשית קצירכם

מקהלה

עמר

עמר ותבואה חדשה
נאגד אגדינו בר גרי
נאלם אלומות אלומות בכר

השמש

במערב יורדת שוקעת • כסה השמים אדם חכליל • מעירות יהודה נוהר העם • בקול מצהלות בקול חליל • תרועת גיל נשאה באויר • בקול תוף בקול רנה ושיר • השדה בשבליו עומד לקציר • כל שבולת – מאה שערים • בא השמש? הקוצר ישאל • הן הן והן יענהו הקהל • האוצר ובזה המגל? • הן הן והן יענהו הקהל • חלקה זו? יוסף ישאל • הן הן והן יענהו הקהל

שנת תבואה חדשה מביאה ברכת האדמה • אסמנו מלאו בר יקבנו – תירוש יצהר

משה ש.

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים
חֹדֶשׁ הָאָבִיב

מקהלה

הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר • הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ • הַנִּצָּנִים
נִרְאוּ בָאָרֶץ • עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ • וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ • הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ • וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ
רֵיחַ • קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: שיר השירים

מקהלה

הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ • עֲנָנִים הִתְפַּזְּרוּ וְאֵינָם
• הַשָּׂדוֹת מוֹרִיקִים וּמִשְׂגְּשְׂגִים ש"ה

שירת יחיד

[illegible] דוֹבְבִים אֵלַי זְרָעֶיךָ • בְּנִימַת לֵבָב •
וְיוֹם יַגִּיעַ וְהָיִינוּ • לְשִׁבֳּלֵי זָהָב

וְיֶלֶד רַךְ יָבוֹא אֵלֶיךָ • פִּרְחֵי דָגָן לָבוֹר • וְהָלַךְ הַל
בְּמִלְּלוּאֶיךָ • רַעֲבוֹנוֹ יִשְׁבּוֹר

חֲרוֹשׁ חוֹרֵשׁ וּזְרַע זוֹרֵעַ ◦ בְּמַעֲנִית הַלֵּב ◦ וּבוֹאוּ גֹאוּ זָר וָרֵעַ
◦ לְחַג קָצִיר קָרֵב
רחל

הִנֵּה יָמִים בָּאִים ◦ וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקּוֹצֵר ◦ וְדוֹרֵךְ עֲנָבִים
בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע ◦ וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס ◦ וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה
◦ וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל ◦ וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ ◦
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יֵינָם ◦ וְעָשׂוּ גַנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם ◦
וּנְטַעְתִּים עַל אַדְמָתָם ◦ וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם
עמוס

יֵשׁ יוֹם – וּמִיָּם עַד יָם יֵצְאוּ יִשְׁתּוֹמְמוּ לִרְאוֹת מַה פָּעַל קָטָן גּוֹיִם עַם נָד

...היום אתם יוצאים...

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם
לעז • היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו •
הים ראה וינס הירדן יסב לאחור • ההרים רקדו
כאילים גבעות כבני - צאן • מה - לך הים כי
תנוס הירדן תסב לאחור • ההרים תרקדו כאילים
גבעות כבני - צאן • מלפני אדון חולי ארץ
מלפני אלוה יעקב • ההפכי הצור אגם-מים חלמיש
למעינו - מים

תהלים

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ

לך שוב מצרימה ועשית לי עם . . .

הידעת איך יעשה עם?

את העובדים ואת האומללים תקרא אליך את כל אשר יאנחו מעבודה מרב פרך ואשר יענו תחת יד נוגשים ופקידים ואין להם בלתי אם לב ובלב הזה מעט רגש ודברת אליהם והוצאת אותם מבית העבדים וגאלתם ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית אותם לעם.

. . . ועם רב ימשך אחריך בקרב אחיך אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו ועשית מהתולעים – אדם ומן האדם – עם ומעפדות חול – ארץ.

פרישמן

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו. אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם

בשערי הארץ

כי אפל את השער ואת פתחו השמי הוקם

כי באונו כל חבלי הקץ והקץ לא נראה. כי סגרו עלינו כל נתיבות עולם עד למחנק כגרה. ודרך הפדות, אמרנו, נפתחה לנו – לא נפתחה. כפושעים מבית כלאם אחד אחד במספר. ובחזות שבע עינים יעברו פליטי הגולה. שערי ציון הנעולים, בפני בניה נעולים. ומאחוריהם אלפי עם אסירי ענות ותקוה. שולחים ידיהם לשוא בכליון נשמה אחריהם . . .

ב. כהן

עַל פְּנֵי הַיַּמִּים נְטוּשִׁים נוֹשְׂאֵי-הַדֶּגֶל שֶׁל עֲבֵרַת הַמְּעַפְּלִים

התוספות אָנוּ כּוֹרִים בְּיָגוֹן קְבָרִים לְאַחִים שֶׁנָּפְלוּ בַּמַּעֲרָכָה.
מוֹלַדְתֵּנוּ מְשׁוּבֶּצֶת קְבָרִים, הַהִיסְטוֹרְיָה הָעִבְרִית בְּיָמֵינוּ מְאַמֶּצֶת לָהּ
קְבָרִים חֲדָשִׁים לֹא יְדוּעִים לֹא חֲפוּרִים, לֹא בַּמּוֹלֶדֶת – קְבָרִים בְּאָרְחוֹת
יַמִּים בַּדֶּרֶךְ אֶל הַמּוֹלֶדֶת. בִּמְצוּלוֹת הַיָּם הַגָּדוֹל הַמּוֹבִיל אֶל חוֹפֵי אַרְ-
צֵנוּ נִסְפּוּ מַעְפִּילִים בְּיִשְׂרָאֵל, אַנְשֵׁי "סְטְרוּמָה".
הֵם הוּסְגְּרוּ לַמָּוֶת עַל יְדֵי בְּנֵי בְּרִית שֶׁיָּכְלוּ לְהַצִּילָם.
לֹא נְקוֹנֵן, נִכְבּוֹשׁ בִּלְבָבֵנוּ אֶת הַתּוּגָה הַגְּדוֹלָה וְאֶת הֶחָרוֹן הַגּוֹעֵשׁ, לֹא
נִשְׁכַּח, זִכְרוֹנָם יַסְעִיר וְיִלְכֹּד. זִכְרוֹנָם יַזְעִיק אֶת הָעָם לְהִלָּחֵם לַעֲלִיָּה.
לְאַרְגֵּן וּלְהַאֲדִיר אֶת הַהַעְפָּלָה.
אֶת זַעְמֵנוּ הַמָּר נַהֲפוֹךְ לְכֹחַ עִבְרִי נֶאֱמָן.

מקהלה

בני, התדע מה היום נעשה
מה היום נעשה?
בפולין עמנו נשחט קשה
נשחט קשה.

בני, התשמע נקישות בהרים
באויר המכסיף?
זה עומדים הם בכפור חופרים קברים
איש לאחיו.

בני, התדע מה יהיה מחר
מה יהיה מחר?
יאמרו כי המות מחיים נבחר
מחיים נבחר.

לא, לא, לא. . .

עמנו מתאונו יתנער מטבלו
ויקום
עולו לפרק ולצאת מתגלו
של עמים.

ודם במזרקיו יתעלה ויגבר
פורש
מצפונו שהשלח וחולל ונקבר
כמת.

והארץ הזאת תהי לנו לעד
לעד
ואויב לברכנו ישא את היד
את היד.

ועולם עוד יקיץ בשעה צלולה
צלולה
וישמע כל תינוק מעמי גאולה
גאולה.

ש. שלום

בהתנדב עם

ובבוא הכורת לכרות את נופי
לו קול גרזני יוערב
בקולות רנה של אחים עיפים
בשובם בשלום מן הקרב.

רחל

עם בלי שם דם בלי שם * המדבר אינו אשם * ההרוג בו לא יקם
* חק עמים איננו וקם * עם הפקר מלך זה מי? * זה עמי

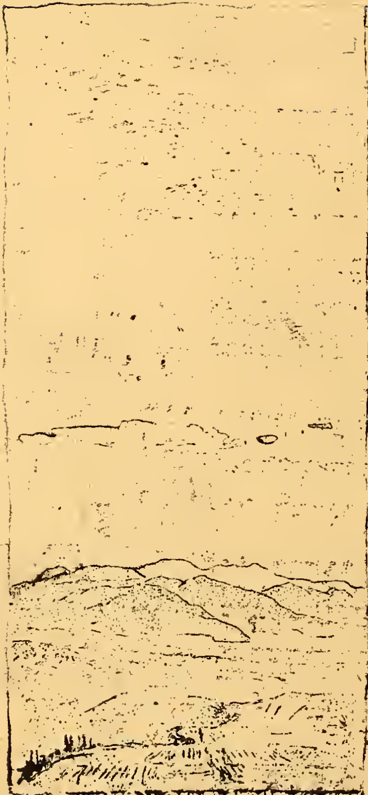
עם בלי שם ארץ בלי שם * אין מפקד בו ירשם * אין מדינה בה יתפאר
* והוא פורץ והוא גובר * חיל וזרות אפוו זה מי? * זה עמי

עם בלי שם אור בלי שם * החזון כי יתגשם * וחג עמים גיל לצבאות
* למבשר הנפלאות * פנו דרך מי הוא? מי? * זה עמי

ש. שלום

לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר

ארץ ירדן וחרמונים

והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה
ארץ הרים ובקעות . . . דברים

בגבול הארץ צפונה מתנשאים קני טורי הרים גבוהים, מקבילים איש אל אחיו וגיא עמוק עובר ביניהם. היא בקעת ארם. שני סעיפי ההרים ומגביהים שיאם למרומי שחקים, עומדים על גבולות הארץ כשני בני-ענק עתיקי-יומין וראשם מכוסה לבנת שיבה . . . מהררי חרמון ולבנון יסתעפו רוכסי הרי ישראל בחלק הארץ צפונה. גרע

נחלת דן - . . . מקום אשר אין

שם מחסור מכל דבר אשר בארץ . שופטים

ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון
הושע

הָאַלּוֹן וְהָאֵלָה, הלִבְנֶה וְהַקְּטָלָב, הֶחָרוּב וְהַדַּפְנָה הִתְחַבְּרוּ יַחְדָו לִהְיוֹת עֵדִים חַיִּים לְהוֹד הָרִים טֶרֶם נִכְרְתָה מֵעֲלֵיהֶם תִּפְאֶרֶת יַעֲרוֹתֵיהֶם, וּלְסַפֵּר לִבְנֵי – הָאָדָם מָה פָּעֲלָה אדמת – הַקֹּדֶשׁ טֶרֶם נָגְעוּ יְדֵי הָאוֹיֵב בִּצְאֶצָאֶיהָ!
ויין

בְּשֶׁפַע הָיָה הָעָם הַיּוֹשֵׁב בְּגָלִיל כְּתָמָר וְכִבְרוֹשׁ שֶׁבְּשָׂדֵהוּ, הוּא חַי רַק עַל חֲרִישׁוֹ וְעַל קְצִירוֹ . . .
ש. אש

הָיוּ רוֹדְפֵי שָׁלוֹם, כִּי בְּרוּבָּם עָבְדוּ אֶת אַדְמָתָם, וּמַשְׂאַת נַפְשָׁם כָּל הַיָּמִים הָיְתָה בִּר־כַּת הַשָּׂדֶה לְבָד.
פלוויה

הַשֵּׁם "נַפְתָּלִי" עַל שֶׁהָיוּ פּוֹתְלִין אֶת עֲבוֹדַת הַנְּיָר. מדרש

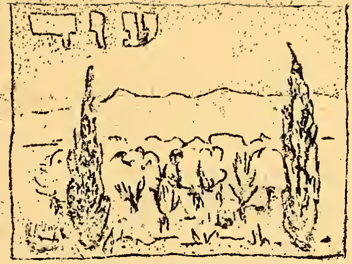
הָיוּ עוֹשִׂים אֶת הַפְּתִילוֹת, רְצוּעוֹת הַנְּיָר שֶׁמּוֹצִיאִים מִתּוֹךְ לִיבַּת הַגּוֹמֶא לְשֵׁם תַּעֲשִׂיַּת הַנְּיָר.
ש. לוין

כבה השמש שקעה • בצל קודר הרי גלעד • ובמורד חליל רועה •
חליל רועה בדד עלה

עדרי הצאן והבקר • ירדו גלשו מעל ההר • שאר רק צליל רק צליל
חליל • מכל ותרועת ההמולה

וקציו קודר ומערפל • ורוח עז נשב מעל • והרחק שועל יילל גלמוד •
גלמוד נבהל באפלה

שוב חליל נעלם בין הרי הגליל • יש לי זמן אזני באלפי אלף צליל
• זה הזמר לסלע לפלג צוהל • זה התמר לבקר הזמר לליל • וידע
לבכות החליל ולצחוק • יש והוא פה קרוב יש והוא כה רחוק • ונודד
ממקום למקום החליל • כי יודע היטב הוא כל דרך על שביל • והוא
נודד בדרכים נסתרות עמוקות • במחוזו בשנים רחוקות
משנברא העולם ונולד הגליל • כי מאז מזמר ונודד החליל • הוא
מכיר החליל ואוהב נדודים • את אנשי הגליל ואת כל הילדים • ובא
בלילות את שנתם להנעים • אך איש לא ראה את חליל הפלאים

בטרם נקבעה בעלות השלטון על הגליל, בעצם סערת ההתגוששות בין שבטי הערבים למיניהם המפוזרים ברחבי הגליל, — עלתה קבוצת חב-רי "השומר", שהתלקטה על משמר השמירה העב-רית במושבות הארץ — והקימה את אהלה בהרי הגליל.

דרך נתיבות עולם, נתיבות עולם היהודי, נתיבות האדם.. שהשתבשו שאכל בהם ההרס וההבדידות, ובגבור בהם כמיהת הנפש לחיי קבע, נשאו את רגליהם במתי מעט הגלילה, לסלול דרך, ולכונן בו יסודות-חיים מחודשים.

הגליל העליון — ארץ שזרוע היהודים נגלתה בו בהיסטוריה-בגבורת איתנים, כיום — ארץ שוממה, ממלכת אבנים שודדת מעל רכסי הרים חשופים, ורקיע נמוך פרוש עליהם, ללא דרך, שביל ומוצא, ללא רוח חיים מחיה ויוצרת, — עזובה.

והרצונות החבויים של העולה התלבטו ונצטרפו ביחידים ובקבוצות יוצאי ארצות-גולה שונות, ונאלמו אלומה אחת, למלוי צו נצחי למלא אקיזה ובצור.

כזה היה הרעיון, מלווה נסיבות מדכאות, סבל, תלאות, נגישות וקר-

כנות אדם, אולם בסבלנות רבה ואורך-רוח נזרע הזרע וצמח לברכה.

- - - - - - - - -

כיום, כשירת-הדים מבצבץ ישובנו, בשרטוטי בניניו, בשדרות העצים התומכים בגבהם את הרקיע, בשורת הנטע - כרמי גפן וזית, עצי פרי למיניהם, בחלקות אדמה שטוחות דגן וכרי ירק למשנא, כיריעות פרושות בהר ובגיא, ערוגות שתולות ירקות, עדרי בקר וצאן, סוס ורכב ועופות למיניהן, מכונות, מפעלי מלאכה ותעשיה, משק הרמה הנושא אתו יבול חיים, יבול יצירה משקית מגוונת ונכסים רבים. גוני גוונים של דורות ממשיכים, חוליות, חוליות של עליות, צהלת ילדים ונער שופע חיים, נער עולה ונער עובד יהיונק לשד צמיחה לחיי תנועה, חיי עבודה ושתוף.

ספוק היש הנוצר, גמול הוא להרגשת היתמות על היותנו ישוב בודד בגליל המרוחק, למאמצי גוף ונפש וקרבנות אדם שנפלו על מגן תחית הגליל והגנת ישוביו, הגנת תל חי וכבוש שטחי קרקע. לא שח הראש, לא רפתה היד, לא נמעדה הרגל בהאבקות המתמדת בבעיות המשקיות וההחברתיות.

לאלה הצמודים בלהט לבם לביתם - מקור חייהם, היו להם ימי הפל-שה השנה מבחן נוסף, בעב הערפל של ההתפוצצויות, איים הגורל ו-

החריד במסקנותיו, עקירת הילדים שמשה כאות,
לרויה שתינוק מבאר העצב עד שבקעה ועלתה רנת ילדים שבים לגבולם,
בחדוות עלומיהם פזרו הצללים.
תפלה בלב לבאות.

לעמידתנו הדרוכה על מוקד הבנין נוספה חוליה בשורת התפקידים –
חלקנו הנכר בצבא הלוחם על ידי טובי בנינו ולאחרונה גם בנותינו
שתבענו מעצמם ומהמבדה את אחריות ההליכה.
גרעינו הכח היהודיים יאדירו את ישובנו ויגלו את עצמת כחו.

באור בלהות של המתרחש, מואר מפעלנו באמתות דרכו המזוג רנה ועצב
כמקור אמונת הוא – ממנו הכח הדרוש לעוצם המכה שהננו מוכים
בעולם ובארץ כאדם כיהודי – שמתוך בבלי העבדות, עבדות מצרים
הנצחית פורץ ומסתער בלי הרף לחופש-חיים וצדק אנושי.

על הרי הגליל וסלעיו נרקם לפני חצי יובל שנים חזון כפר עברי
עמל המפלס נתיבות לאדמה, לעץ שדה, לדמות חיי שתוף כמסכת נצח לא-
דם ולילד.

על הרי הגליל וסלעיו, בתוך יבול שדותיו ויפי נופו
נרקם חזון עתידו של הגליל כגן נרחב, נטוע
תלי תלים של ישובים עברים, חזון
הארץ כמחסה עוז ומקלט
בטוח להמונים,

חזון שלום עמים וחרות.